

L N B

L A T V I J A S
N A C I O N Ā L Ā
B I B L I O T Ē K A

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Preses apskats

10-02-2023

Sagatavoja:

Uzņēmu un informācijas centrs

Informācijas pakalpojumu un SBA nodaļa

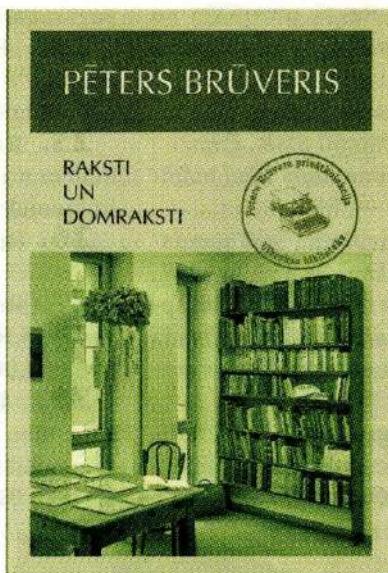
Stils, elegance un rakstītais vārds

Jauna gada sākumā Ulbrokas bibliotēka aktualizē vietējā literārā mantojuma vērtības un aicina interesentus iegriezties bibliotēkā, lai lasitu tikko izdoto rakstu krājumu Pēters Brūveris: raksti un domraksti / sastādītāja Dr. philol. Ieva E. Kalniņa; mākslinieks Andris Nikolajevs; literārā redaktore Ieva Andersone. - Rīga: Zinātne, [2022]. - [Rīga]: Dardedze Holografija. - 255, [1] lpp. Rakstu krājums apgādā "Zinātne" izdots ar Ropažu novada pašvaldības finansiālu atbalstu. Grāmatā iekļauti attēli no Ulbrokas bibliotēkas, Rakstniecības un mūzikas muzeja, Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu arhīva.

Sagatavotais rakstu krājums ir nozīmīgs papildinājums Pētera Brūvera lasītavas esošajiem resursiem, kurā apkopoti raksti un domraksti, kas izstrādāti, izpētot Pētera Brūvera kolekciju, daudzveidīgos daiļrades aspektus un iepazīstot personības radošo dzīvi – dzejnieks, atdzējotājs, valodnieks, fotogrāfs, gleznotājs, literārais konsultants un redaktors.

Iesaistot Ulbrokas vidusskolēnus, Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Ulbrokas, Valkas bibliotekārus un literatūrinātniekus, tiek izveidots rakstu krājums, kurš atspoguļo Pētera Brūvera daudzveidīgo radošo daiļradi un tās vietu latviešu literatūrā.

Divu gadu laikā apzinātais literārais mantojums ir jauns saturs, kur adresāts ir lasītājs, bet

darba pamatā ir dokumenti. Izpētes gaita ir literatūrinātnieku, bibliotekāru un vidusskolēnu apzināti materiāli, kas saturiski

saistīti ar Pētera Brūvera rakstīto vārdu – grāmatas, grāmatu daļas, periodikas raksti, avīžu materiāli, nepublicēti materiāli, rokraksti, fotografijas, dzīvesstāsti, intervijas. Atmiņas institūciju sadarbība un jaunu formu meklēšana atklāj Pētera Brūvera radošo daudzšķautņainību, dzejnieka ikdienu, saikni ar dzimto pusi un dombiedriem. Izveidota pilnīga autora bibliogrāfija. Sagatavots pirmais rakstu krājums, kas atdzīvina vietējā literārā mantojuma rakstniecības vērtības un rosina sabiedrību sarunām par literatūras emocionālo nozīmību, atbildību un pieredību kultūrtelpai. Ulbrokas bibliotēkas Pētera Brūvera lasītava piedāvā pētniecības un zināšanu izguves iespējas.

Daiga Brigmane,
Ulbrokas bibliotēkas vadītāja

Avots: Tēvzemīte
Datums: 07-02-2023

APKAIMES ODISEJA

Kliversala ar Stikla kalnu

Lai gan jauno laiku kartēs neatradīsiet norādi, ka teritorija starp Uzvaras laukumu, Valguma, Akmeņu ielu un Daugavas krastmalu ir Kliversala, tomēr vēsture liecina, ka laikā no 17. līdz 18. gs., saplūstot vairākām mazām salām, izveidojusies Kliversala, ko mūsdienās zinām kā šauru pussalu starp Ķīpsalu un Mūkusalu. Vēsturiski šī sala bijusi saistīta gan ar jūrniekiem un kuģiem, gan arī tirdzniecības loģistiku pā ūdens ceļiem.

Andris Tīlja
Foto: Andra Krauze

19. gadsimtā Kliersala bija nozīmīga transzita arterija ar Jelgavas pilsētu, salā bija lielākā kuģu būvētava Latvijā. Pēc Otrā pasaules kara šī apkaime bija rūpnieciska zona. Mūsdienās tā iezīmējas ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Dzelzceļa muzeju, Jelgavas tipogrāfiju, Latvijas jūras administrācijas ēkām. Daugavas biežās straumju maiņas un dinamisks tecejums salu kontūras mainījis vairākas reizes, dažkārt Daugava pārplūdināja

vai visu Pārdaugavas līdenumu. Pāri Kliversala esot radusies 1670. gadā pēc ledus iziešanas. Taču vēsture tai ir daudz senāka. Atsaucoties uz Broces aprakstiem, Kliversala sākotnēji saukta par *Ebbensholm*, kas apzīmētu līdenumu (*vācu: eben*) vai bēgumu (*vācu: Ebbe*). Iespējams, ka Kliversala nosaukums radies 17. gadsimtā no kokmateriālu tirgotāja Klivera uzvārda, viņš bijis salas nomnieks. Pēc Broces aprakstiem, 1688. gadā uz Kliversalas atradusies muīža un piecas zemnieku mājas. Saglabājusies inženiera F. Murera 1650. gadā veidotā Rīgas pilsētas fortifikācijas karte, kurā ir iezīmētas mājas.

17. gs. salā galvenokārt apmetušies zvejnieki, pārcelāji, enkurnieki, kuģu iekrāvēji, izkrāvēji, mastu šķirtāji... Kā rakstīts "Valtera un Rapas" izdevumā "Rīgas vārtos. Prieķipilsētas, normales, apkārtne" (1933. gads), "visi salu iedzīvotāji biji nevāci, t. i., gandriz vienīgi latvieši". 1681. gadā bijušas trīs, taču 1788. gadā jau 79 dzīvojamās mājas.

Te ražoja Kunces balzamu

Pēc 1764. gada, kad pēc Kurzemes hercoga Birona ierosmes izbūvēja jauno Mitavas (Jelgavas) ceļu un Ranču un Balasta dambi, aizsākās strauja Kliver-

salas apbūve. 1779. gadā no Vecrīgas pārceļ siļķu brāķi, 1773. gadā Krīstaps Mancelis salā atver elementārskolu, 18. gs. darbojas pārceltuve, un interesanti, ka salā uzsāk darbību gan K. G. Kiršteina sveču un ziepju fabrika, gan balzama fabrika! Kā vēstīts Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktora Andra Vilka reprezentācijas materiālā par Kliversalu, 1789. gadā krievu tīrotājs Simons Ļeluhins legā-

dājās slepeno balzama recepti no kalēja Ābraama Kunces piedeīgajiem, lai dzērienu ražotu rūpnieciski. Viņš uzcēla Kunces balzama fabriku, pildīja dzērienu īpašās krūkās, kuras izgatavoja Helmunda ražotne tuvējā Zundā, un sūtīja balzamu ne vien uz Krieviju, bet arī ārzemēm. Pēcāk, 1792. gadā, uz pēmūmu mantoja viņa dēls Georgs, taču 1808. gadā veiksmīgo uzņēmējdarbību nācās pārtraukt, jo balzamu atļāva tirgot tikai Krievijas impērijas aptiekās ... Ļeļuhinam piederēja 16 vienstāva mājas strādniekiem, uzbuvēja arī savu trīs stāvu namu, kas bija viens no glītakajiem Kliversalā. Lidzā tam atradās skaists dārzs, 1793. gadā tur ierikoja oranžēriju, taču 1808. gadā Ļeļuhini namu pārdeva, un 1813. gadā to iegādājās kanepju kultītājs Mārtiņš Slava. Diemžel nams nav saglabājies.

Celi ved uz iebraucamo vietu...

Kad Rīgā nebija dzelzceļa, saīsme galvenokārt notika ar pārīgiem – uz tirgiem veda preces. Akmenu ielas galā līdz 19. gs. vidum atradās tilts, kas veda pār vēlāk aizbērto Lielās Kliversalas attekū, saukts par Elefanta tiltu. Akmens iela bija pirmā bruģētā iela Pārdaugavā, un tās galā atradās Plostā tilts. Lai nemaksātu tilta izmantošanas maksu, lai atpūtinātu zirgus, tos padzirdītu un paši ieturētu māltīti vai arī iztīgotu preci, daudzi piestāja iebraucamās vietās. Katrai šādai uzturēšanās vietai bija kāds zi-

mīgs nosaukums, piemēram, "Pie zelta brieža", "Melnais ēr-glis", "Pie kājas", "Purvs" un citas, kopskaitā devīnas.

"Galvenā iebraukšanas vieta Rīgā bijusi tilta galā pie "Melnā gailī", kur tad satikdamies jautājuši: kādos gailos tu izbrauci? Es pirmos, es atkal otros. Ľaužu gujamā istabā vēl tagad atrodas simtiem gadu vecais, ar tūkstoš skrambām izgraizītais ozola galds, jo katrs ēdejs savu nazi pie tā izmēģinājis. Otrā stāvā atrodas istabiņas iebraucējiem, kur uz ārsienas bija uzraksts "Birgelū zāle". Starp Jelgavu un Rīgu nav bijis vēl dzelzceļa, kamēdēl tad arī citas iebraucamās vietas, kā: "Baltais auns", "Pie kurzemnieka" u.t.t., bijušas bāzītās piebāzītas no braucējiem un ceļotājiem, vairāk kurzemniekiem." (Štūlis J. "Bigauņciema un apkārtējās zvejnieki". R., 1937)

Senāk Kliversalā satecēja visi Pārdaugavas ceļi uz Rīgu, tāpēc bija daudz iebraucamo vietu, krogu u. c. pakalpojumu iestāžu. 19. gs. 60. gadu lielpilsētas izaugsmes atmosfēra izteiksmīgi attēlota Augusta Deglava triļoļījā "Rīga": "Pilnas iebraucamās vietas zirgu un cilvēku, jo daži iebraucēji, it sevišķi uzķupķi, kas negribēja pārdot par solito cenu, domāja izgaldīt, kamēr ie-likis plusto tiltu. Jo lielie plūdi jau bija noskrējuši, un nāca vēl tikai biezum biezus Krievu zemes ledus smalkākiem gabaliem. Tāpat sētas rūmēs lūkoja kaut kur piespiesties tie, kuri savas preces pārdevuši. Bez tam vēl iela bija pilna vezumu rindām, kuru

Foto no Zīls Žemsvīcas kolekcijas (ejebuka vietnē)

Āgenskalna līcis esot radies Daugavas krastu societātijuma pārrāvuma dēļ. Fonā pie Rīgas Doma silueta redzams jūrmeku nams (arhit. H. Sēls, 1882–1884), atradies Lielās Kliversalas galā pie ieejas Āgenskalna līci. Uzcelts 1884. gadā kā patvēruma vieta darbīpējas zaudējumiem jūrmekiem. Sājā ēkā kopš tās atklāšanas darbojusies arī Rīgas Biržas komitejas finansētā jūrskola, ko no 1920. līdz 1944. gadam sauka par K. Valdemāra Rīgas jūrskolu. Jumta tornī atradās meteoroloģiskā stacija.

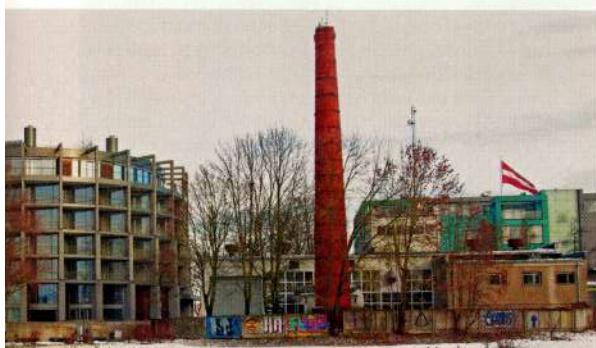

Akmenu ielā 1868. gadā uzbuvēja Rīgas–Mitavas (Jelgavas) dzelzceļa staciju, kas daļēji ir saglabājusies, pārveidota par dzīvojamo ēku.

ipašnieki vēl līga un kaulējās. Un pastāvīgi brauca klāt no jauna. (...) Laucinieki, kas savus produktus pārdevuši, krauj ratos sāli, sīļķes, dzelzi. (...) Plostā tilta gals atradās taisni pretim Akmenu ielai. Starp Kuģu ielu un Daugavas malu aizstiepās silķu brāķis (kurš arī jau sen pārcelts uz Andreja salu), kurā tūkstošiem un tūkstošiem mucu silķu... Veseli streķi. Tās tika taisitas valā un brāķētas... Visas ielu rensteles bija pilnas silķu sālijuma."

Līdz mūsdienām saglabājušies kādreizējās viesnīcas ēka Akmenu ielā 18, kas bija J. Taubes-Baloža iepašums. Tur, (Vecās)

Jelgavas ielas stūri, 19. gs. beigās atradās "Kurzemes viesnīca" ("Hotel Kurland"; agrāk "Hotel Courlande" namā nr. 7), 19., 20. gs. mijā tur darbojās J. Seces traktieris, kura vietā līdz 30. gadiem izvietojās K. Ilzīņa, vēlāk A. Ceras ēdienu veikals. Joprojām skatāma arī Akmenu ielas ēcīja nr. 26/28 (avārijas stāvoklī), kurā 20. gs. trīsdesmitajos gados dzīvojis izcilais pastelists Voldemārs Irbe, viņš pats bija atjaunojis telpas un tur iekārtojis savu otro gleznu izstādi. Pēcāk dzīvojis Brīvības ielas 103. namā pie Jauņās Ģertrūdes baznīcas, nams kara laikā gājis bojā.

Āpajais dzīvojamais nams uzcēts līdzās bijušās "Lange & dēls" kuģubūvētavas un mašīnfabrikas (dib. 1869. gadā) teritorijai. 1872. gadā šeit uzbuvēja pirmo kuģi – tvaikiņi "Dahlen", līdz 1912. gadam šajā būvētavā tapa 232 dažādi peldoši līdzekļi – kuģi, zemes smēlejī, pontoni u. c. No 40. gadu otrās pusē līdz 80. gadīem te atradās Eksperimentālā kuģu mehāniskā rūpnīca.

MĀJAS VIESIS 37

Avots: Mājas Viesis
Datums: 09-02-2023

Gleznotāja Leo Kokles Latvijas Padomju mākslinieku savienības biedra karte, no privātpersonas krājuma. Rīgas pils Svētku zālē agrāk bija L. Liberta triptihs, kurā attēlots K. Ulmanis paceltu roku (zudis), tā vietā uzlikta triptihs "Pionieru ugunsgrīvi", kuru gleznojuši Leo Kokles un Gunārs Mitreivics. Leo gleznojis arī Stalina portretu, kad ieraudzīsies čekisti, lai izvestu, portrets atradies uz klavierēm. To ieraudzījuši, neliogtie ciemiņi pašus nav aiztikuši, taču dzīvokli izlaupījuši.

Gājis jautri

Valguma ielā pie 31.a nama, kas būvēts eklektisma stilā, sastopam tās iedzīvotāju **Ivetu Banku**, farmaceiti. Viņas dzīvoklis – ēkas mansardā, tornītī Iventa ir tik laipna un izpālidzīga, ka pievienojas mums, lai parādītu apkaimi. Pateicoties viņai, tiekam pie gleznotāja Leo Kokles (1924–1964) dzīvokļa kaimiņenes, kas mums atklāj ne mazums interesantu nianšu par ielu

un tās jautro dzīvi. Viņa bijusi pat modele pāris Leo gleznām un pilngadībā na meistara saņēmusi dāvinājumā gleznu! Leo Kokles mammai piedērējusi vejas mazgātava un kimiskā tirītīva lepreatem Valguma ielas 14. namam, kurā makslinieks nodzivoja visu savu mūžu. Lai gan mēdz uzskaņti, ka muguras skriemejus Leo savainojais, nokritot pa kāpnēm, tomēr kaimiņene teic, ka bērnībā Levinu no rākām esot izmetusi aukle un izvairījusies par to stāstīt... Sekas bija neatstājama slimība – mugurkaula tuberkuloze. Leo

Fasāde ar jauku dekorējumu. Arhitekta Jūliusa Pfeifera projekta jāras namā (celts no 1903. līdz 1904. gadam) dzīvo arī farmaceite Iventa Banka.

Kopš 2015. gada oficiālā adrese Akmenē 26. 1929. gadā un 30. gados tur dzīvoja gleznotājs Voldemārs Irbe, bija aplūkojama arī viņa darbu ekspozīcija. Tagad ēka ir avārijas stāvokli, bütu zēl, ja atkal zustu viena kultūrvēsturiska piemiņas vieta.

dzīvoklis kļuva par mākslinieku bohēmas vietu, kur pulcējās, piemēram, Raimonds un Lana Pauli, Jānis Pauļuks, Indulis Zariņš, Harijs Veldre, dejotāja Aija Baumanne, viņas brālis Aivars, arī Medicinas vēstures muzeja domubiedri, jo Leo muzejām bija gleznojis, veidojus dīorāmas, skulptūrālus veidojumus.

"Te gājis jautri, taču Leo nelietoja alkoholu, viņam patika radošo cilvēku kompāniju, kurā diskutēja par mākslu. Nāca arī slavenais šahists Mihails Tāls, pasaules čempions 23 gadu vecumā! Arī pats mākslinieks labi spēlēja šahu – bērnībā apgūtās pamatzināšanas viņš pilnveidoja līdz atzītamai meistarībai." Kundze pastāsta arī to, ka Leo draugs un toreizējais milicijas darbinieks Aivars Baumanis (vēlāk vēstnieks ANO) bohēmistus iesēdinājis "melnajā bertā" (slēgta milicijas mašīna, ar kuru veda apcietinātos konvoju vadībā) un aizvedis uz bāru "Skapi". Kaimiņi priečājušies: "Beidzot tos trokšņotājus

savākusi milicija!" Bijis arī gadījums, kad grafiks Pauls Duškins nesis uz pleciem uzsēdināto Leo pāri Daugavas tiltam uz darbnīcu Mākslinieku namā. Aptuveni divus mēnešus pirms aiziešanas mūžībā Leo esot ciešis no nevērības, piemēram, bijis gadījums, kad viņš, ieslēgts dzīvokli, atstāts bez ēdienu. Kaimiņi no ceturtā stāva pa logu lai duši lejā grozu ar ēdamo, ko Leo mazā auguma dēļ bijis grūti sniegt, vajadzējis izmantot krāsns kruki, lai pievilktu grozu... Nejausi blogā "Bonis.lv" uzziņāju, ka tieši Leo dzīvokli karikatūrists Gunārs Vindedzis esot rādījis pornogrāfiska rakstura zimējumus māksliniekiem un par to it kā ziņojumu VDK 1957. gada 18. aprīli uzrakstījis gleznotājs Haralds Veldre, tāpēc tajā pašā dienā Vindedzā dzīvokli veikta krotīšana. Lēmumu par Gunāra Vindedža apcietināšanu 1957. gada 19. aprīlī pieņemis LPSR VDK 4. daļas vecākais pilvarotais Filipovs. Ierosināja krimināllietu, un karikatūristu iespundēja cietumā...

UZZINĀ

Kliversalā dzīvojuši: rakstnieks Kārlis Zariņš, rakstrniece Valda Mora, dzejnieks Ēriks Ādamsons, dzejniece, tulkojātā Ingmāra Balode, kordinācents Pēteris Barisons, baleta māksliniece Velta Vilciņa, gleznotāji: Eduards Pīka, Voldemārs Irbe, Leo Kokles, Konrāds Uhāns, patlaban dzīvo Edgars Vērpe un Sandra Krastiņa.

Dumpis priekameitu dēļ

Pastaigā mums pievienojas gleznotājs **Edgars Vērpe**, viņš Kiversalā dzīvo jau divdesmit

Valsts Kultuurkapitāla fonda direktors, gleznotājs Edgars Vērpe: "Pirms Pirmā pasaules kara namus būvēja steigā, galvenokārt haltūristi, jo tolaik pietrūka profesionālu būvnieku. Rezultātu nu redzam, piemēram, ari mūsu nams bija krietni jāremontē, jāglābj."

gadu. "Ar ielu nosaukumiem te ir apjukums, dažreiz pat takso metra vadītāji maldās. Es dzivoju St. Rusas ielā, kas īstienībā ir Trijādības iela, kā bija agrāk. Sa vukārt Mazā Trijādības iela nez kāpēc tagad ir Trijādības iela. Vajadzētu mainīt uz vēsturiskajiem nosaukumiem." Jautājis par ie dvesmas vietām, gleznotājs teic, ka esot iecienījis pastaigas ar su-

1924. GADĀ IZPRIECU NAMUS SLĒDZA UN GRĀVJU IELU PĀRDĒVĒJA PAR VALGUMA IELU.

ņiem naktī pa labi kopto Uzvaras parku, AB dambi. Sastapti ari meža zvēri, piemēram, lapsas, jenoti...

Vēsturniece Ineta Lipša grāmatā "Rīga bohēmas varā" raksta: "1920. gada februāri Rīgā strādāja 150 reģistrētās prostitūtas, pēc gada – 450. Ap to laiku Rīgā legali darbojās seši atklātie nami, tie visi atradās Grāvju ielā." Sie bordeli galvenokārt apkalpoja Pārdaugavas rūpnicu un osta strādniekus, zvejniekus, jūrniekus un tirdzniekus, kā arī pilsētniekus un kareivju. Vēsturnieka Andreja Ezergaļa tévs Jānis, toreiz 2. Ventspils kājnieku pulka kareivis, atmju grāmatā "Skices un atmiņas" krāšnī aprakstījis skandalozu notikumu 1920. gada nakti uz 17. jūliju, kad 2. Ventspils kājnieku pulka kareivji izdemoleja priekanamu Grāvju ielā. Puiši izklaidējās skaļi un jautri, jaunākais, ka par pakalpojumu neesot samaksājuši... Priekameitas bija noveduši tik tālu, ka vijas sūdzējušās policijā. Taču ari policistos kareivji nav klausījušies. Tad prefeks uz Grāvju ielu sūtījis veselu koman-

dantūras rotu, bet tā atsviesta. Pēc tam nosūtījis divas bruņumašinas, taču kareivji tās ielenkuši, daži uzķāpuši uz jumta un solījušies laist leksā rokasgrānatās, ja nebraukšot atpakaļ. Galu galā savaldīt satrakojušos padotos izdevās viņu komandierim: "Un viņi, sastājušies ierindā, dziesmu dziedādamī, pārsoļoja tiltu pār Daugavu..." Lai vienas naktis prieku tikotāji nesaslīmto ar veneriskām kaitēm, 1920. gada 31. janvāri armijas virspāvēlnieks Jānis Balodis apstiprināja "Noteikums par varenisko slimību apkarošanu". 1924. gadā izprieucu namus slēdza un ielu pārdēvēja par Valguma ielu.

Dzelzceļa muzeja direktore leva Pētersone pie dzelzceļa atsavinājuma joslas robežās, kurā attēlots Latvijas ģerbonis. Unikāli, ka tas saglabājies visu padomju laiku! Akmens stabīns ar ģerboni atrodas pie Kileveina grāvja, Daugavas kreisā krasta attekas posmā, kas tek paralēli Biekšengrāvī un pie Dzelzceļa tilta iepļūst Daugavā.

Plāksne pie bijušā lokomotīvu remonta depo ēkas. Norāde liecina par Eiropas dzelzceļa sliežu platumu, kāds bija arī Latvijas brīvvalsts laikā.

niekota, taču norobežota, jo ir vienīgā būve, kas saglabājusies savā sākotnējā izskatā. Direktore, ka īstenosies plāni to izmantot muzeja vajadzībām. Varam skatīt arī ko īpašu – daļu no pirmsā (1868. gadā atklātās) Rīgas-Jelgavas (Mītavas) dzelzceļa līnijas Rīgas stacijas, kas bija divstāvu amosta kieģeļu celtne vidusdaļā, bet abi ēkas spārni bija no koka. Tajā atradās pierēmāmā telpa ar kasi I un II klasses pasažieriem, atsevišķa kase un zāle III klasses pasažieriem, dāmu un kungu istabas, telegrāfa nodala, kā arī stacijas priekšnieka, līnijas pārvaldnieka, līnijas valdes kancelejas telpas, galvenā kase, noliktava, dažādas telpas stacijas kalpotājiem. Ir saglabājusies stacijas ēkas centrālā daļa,

Laipni aicina Valguma ielas pičērija restorāns "Starp kārtiem"! Tās īpašnieks Māris Bilaks smie: "Mūsu telpās – visdārgākā starpsiena, veidota no pagālēm."

Avots: Mājas Viesis
Datums: 09-02-2023

māja pārveidota par dzīvojamo namu ar kokgriezumos veidotu dekorējumu. Kuri ir interesantākie atradumi? Savulaik uz vienu no sliežu ceļiem stāvējusi tvaika lokomotīve, pārveidota par ziepju vārāmo ierīci, tuvējā noliktavā atrasts divpusējs kokgriezums darināts darbgalds – no ozolkoka, ar atvilktnēm abās pusēs. Pie tā varējuši sēdēt divi darbinieki viens otram pretim. Andra Grūtupa grāmatā "Ešafots" rakstīts, ka nacistu ģenerālus, ko 1946. gadā pakāra Uzvaras parkā, sadedzināja te, Torņakalna preču stacijas lokomotīves kurtuvē...

Gaismas kalnā

Trešais tēvadēls Antījs mūsu tautas folklorā tēloti un tautas apzinā ierakstīts kā jūtīgs un tūkumīgs cilvēks, kas gatavs uzu-purēties citu labā. Viņa smalkā garīgā pasaule un labestība ir prestatīta ikdiennes pragmatismam. Iespējams, arī tāpēc arhitekts Gunārs Birkerts mūsu Na-

Nacionālās bibliotēkas direktors
Andris Vilks.

**SENĀK KLĪVERSALĀ SATECĒJA VISI
PĀRDAUGAVAS CEĻI UZ RĪGU, TĀPĒC BIJA
DAUDZ IEBRAUCAMO VIETU, KROGU U. C.
PAKALPOJUMU IESTĀŽU.**

cionālās bibliotēkas arhitektisko tēlu radīja kā Stikla kalnu, kurā tiek augšā godigākie, uzņē-migākie un ziņātkārakie. Celot bibliotēku, vairākas ēkas nojauca. Kas zaudēts, kas guits? Bibliotēkas direktors **Andris Vilks**: "Uzvaras bulvārī 2 atradās arhitekta Vilhelma Hofmaņa projekta ēka. Sākotnēji Gunārs Bir-kerts plānojumā to bija saglabājis. Risinājās daudz diskusiju, tomēr ēku neatzīna par kultūras pieminekli un nolēma nojaukt. Jaunās bibliotēkas būvķermenī ar galveno ieeju pārvietoja tu-vāk Uzvaras bulvārim. Ar no-jauktu ēku nav saistāmas nedz nozīmīgas institūcijas, nedz per-sonas. Plikantākais bija tas, ka, zinot būvniecības leceres, namā uz nebēdu pirkā dzīvokļus un nacionālizācijas un tiesvedības celā viens otrs nopelnīja milzīgas naudas summas. Patiesībā ēka bija nevis avārijas, bet pat katastrofālā situācijā. No kādām trim četrām divu trīju stāvu ēkām Kuģu un Akmeni ielā vērā nemama bija vien tā, kurā atrads gleznotāja Konrāda Ubāna darbnica."

Dzives gudrības, vieduma un cilvēka esības prieku jau no 19. gs. glabā Dainu skapis, kas 2014. gadā līdz ar Latvijas Fol-kloras krātuves pārcešanos uz

Latvijas Nacionālo bibliotēku pārvests no Zinātņu akadēmijas telpām un nu aplūkojams Gais-mas pils piektajā stāvā. Tas ir iz-gatavots Maskavā 1880. gadā pēc Krišjāna Barona paša zīmēta rasejuma, kad viņam kļuva par sarežģītu sakārtotu atsūtītās tau-tasdziešmas līdz tam izmantoto-jās papirosu papīra kastītēs. 1893. gadā, kad tekstu skaita sa-sniedza jau apmēram 150 000, to atveda uz Latviju. Dainu ska-pis no praktiska priekšmeta – darbarīka kļuvis par bieži piemī-nētu latviešu garīgas kultūras simbolu. Nacionālā bibliotēka attīstās līdz laikam un 2022. gadā tās darbiniekā sniedza palī-dīgu roku Ukrainai muzeju, ar-hivu, kultūrvēstures saglabāšā-nā, sargāšanā no Krievijas oku-pantiem. Ļvivas Nacionālās politehniskā universitātes zi-nātniskajā bibliotēkā ir izveidots Kultūras mantojuma glābšanas

centrs, kurā strādā Ukrainas kul-tūras mantojuma sargi, lai no-drošinātu kultūras mantojuma vērtību saglabāšanu – pakotu, pasargātu un nogādātu drošā vietā Ukrainas arhīvu, muzeju un bibliotēku kolekcijas, kā arī sniegtu pirmo palidzību tām vērtībām, kas cietušas Krievijas Federācijas izraisītajā karā pret Ukrainu. ■

Celā uz darbu Latvijas Nacionālajā bibliotēkā satikām Reini Vāveru, Karšu lasītavas galveno bibliogrāfu, krājuma ekspertu. "Klīversala man ir ipāša, jo te mācījos Valdorfa bērnudārzā un skolā, kopš 2014. gada strādāju bibliotēkā. Lai gan patlaban apkaimei vairāk ir tranzīt funkcionā, taču ar laiku tā varetu kļūt par modernu pilsētas centru daļu."

PALDIES!

Par uzzīju materiāliem pateicos LNB direktoram Andrim Vilksam un LNB Informācijas pakalpojumu un starpbibliotēku abonamenta nodājas vadītāji Gintai Zalcmanei, Dzelzceļa muzeja direktorei levai Pētersonei, Rīgas kultūrvēstures zinātājam Gunāram Aramanam.

Atsauce par Akmeni ielu – Rīgas ielas: enciklopēdija. [Sagatavojuši: Raimonds Zalcmanis u. c.]. 1. sēj. Rīga: Priedaines, 2000.

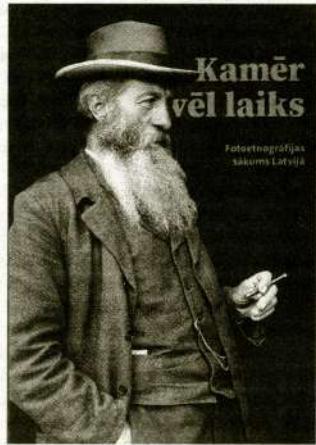
Pārējā informācija – Raimonda Zalcmanā sagatavotais nepublicētais manusripts "Nezināmā Rīga".

Kamēr vēl laiks

Latvijas Nacionālais vēstures mūzejs klajā laiž izdevumu par Latvijā senākajām etnografiskajām fotografijsām

Grāmata "Kamēr vēl laiks. Fotoetnogrāfijas sākums Latvijā" vēlīta agrinājām fotografiām Latvijā, kuras etnografisko pētījumu veikšanai mērķtiecīgi dokumentētas izzūdošā tradicionālā kultūras mantojuma liecības - lauku ainava ar tradicionālo zemnieku un zvejnieku sētu apbūvi, tīrumu, pjavu un dārzu izkārtojums, dažādu darbu paņemieni un darbarīki, iedzīves priekšmeti, apģēri, tradicijas -, kā arī Latvijas novadiem raksturīgi iedzīvotāju antropoloģiskie tipi.

Izdevumā iekļautie fotouzņēmumi chronoloģiski aptver laiku posmu no 19. gs. 60. gadiem, kad, gatavojoties Krievijas etnografiskajai izstādei Maskavā, 1867. gadā tapušas pirmās zināmās Latvijas teritorijā uzņemtās etnografiskās fotografijas, līdz 1923. gadam, kad tika izveidota pirmā valsts finansētā Latvijas pieminekļu aizsardzība.

bas institūcija - Pieminekļu valde, kas turpmāk uzņēmās rūpes par etnografisko materiālu apzināšanu un dokumentēšanu.

Būtisks intereses pieaugums par fotografijas pielietošanu etnografijā bija vērojams 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā — vispirms saistībā ar 1896. gadā sarīkoto Latviešu etnografisko izstādi, bet kopš 1906. gada

- ar Latviešu fotografiskās biedrības aktīvitātēm.

Līdzās pētījumam par foto-
etnogrāfijas attīstību grāmatā
publicētas 179 unikālās vēstū-
riskās fotogrāfijas, no kurām
lielākā daļa glabājas Latvijas
Nacionālā vēstures mūzeja
(LNVM) krājumā. Tāpat grā-
matā skatāmi Latvijas Univer-
sитетes (LU) Latvijas vēstures
institūta Etnografisko materiā-

lu krātuves, Viļņas Universitātes bibliotēkas un Somijas Kultūras mantojuma aģentūras krājumā saglabātie mūsdieni Latvijas teritorijā 19. gs. vidū un 20. gs. sākumā tapušie etnografiskie fotouzņēmumi. Fotografijām pievienotas arī paplašinātās anotācijas, kas lasītajam sniedz plašāku informāciju par fotouzņēmumā fiksēto tradicionālās kultūras parādību vai procesu.

Stāsts par pirmajiem fotoetnogrāfijas darbiem Latvijā cieši saistīts ar personībām - izciliem, pašaizlēdzīgiem un entuziasma pilniem fotografiem,

kas kļuva par latviešu profesionālās fotogrāfijas celmlaužiem un attalakabieduri sociālās attīstības veicinātājiem, aktīvi mudinot ikvienu fotouzņēmumos dokumentēt zūdošo tradicionālās kultūras mantojumu. Šo personību vidū mināmās Mārtiņš Bucelers (1866–1944), Jānis Rieksts (1881–1970), Mārtiņš Sams (1892–1941), Arnolds Cālītis (1883–1972) un citi. Daudzi etnografiskās fotogrāfijas vēsturē būtiski cilvēki pēc pamatprofesijas nebija foto-

grafi, bet, būdami aktīvi un nenogurstoši kultūrvēsturiskā mantojuma apzinātāji un vācēji, apguva fotografa iemajas un radija vērtīgus vizuālās etnografijas avotus. Viņu vidū ir Jānis Krēslis (1865-?), Pēteris Ābols (Abuls, 1860-1926), Oskars Emīls Šmits (Oscar Emil Schmidt, 1847-1917) un citi.

Grāmatas tekstu autori ir LNVМ speciālisti: Etnografijas nodalas krājuma glabātāja Anna Bartkeviča, LNVМ Etnografijas nodalas vadītāja Sānita Kalna un LNVМ direktors vietnieks zinātniskajā darbā Toms Ķikuts. Tekstu tulkošāja angļu valodā - Aija Biezaite, izdevuma dizainu veidoja Dita Pence un Anta Pence.

Grāmata "Kamēr ī vien laiks. Fotoetnogrāfijas sākums Latvijā" ir turpinājums mūzeja pērn aizsāktajām aktivitātēm fotoetnogrāfijas vēstures pētniecībā un populārizēšanā. 2022. gada vasarā apmeklētāju atzinību izpelnījās tāda paša nosaukuma ārtelpas izstāde, kurā mūzejs eksponēja dažādus Rīgas vietās.

Jaunais izdevums tapis ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu.●

**Astrīda Bubicka
Latvijas Nacionālais
vēstures mūzejs**

Avots: Latvija Amerikā
Datums: 28-01-2023

Grāmatu karš

Kopš Krievijas iebrukuma sākuma pēc Ukrainas Kultūras un informācijas politikas ministrijas ieteikuma Ukrainas bibliotēkās norakstīti 19 miljoni grāmatu, tajā skaitā 11 miljoni krievu valodā. Tās ir padomju laika grāmatas ukraiņu valodā un tādas, kuru autori pauduši atbalstu Krievijas agresijai. Savukārt krievi okupētajās teritorijās izmet no bibliotēkām un iznīcina ukraiņu grāmatas.

Avots: Latvijas Avīze

Datums: 08-02-2023

Ērgļu bibliotēkas ziņas

2023. gadā lasītājiem piedāvājam

Preses izdevumus pieaugušajiem – Praktiskais Latvietis; Patiesā Dzīve; Klubs; Mājas Viesis; Lilita; Praktiskie Rokdarbi; Nezināmā Vēsture; Burda easy; Sparta Avīze; Latvijas Noklusētā Vēsture; Ieva; Ievas Veselība; Ievas Stāsti; Lauku Mōja; Santa; Mans Dārzs; Ievas Virtuve; Dari Pats; Ilustrētā Zinātne; Ilustrētā Pasaulies Vēsture; Legendas; Ir; Sestdiena; Stars; Diena.

Arī šogad bibliotēkā lasītāji var izmantot datubāzes:

Letonika.lv.

- Letonika.lv ir uzticams avots ar plašu informāciju par Latvijas kultūru, vēsturi, valodu, dabu un literatūru, iepriekš noderīgs skolēniem un skolotājiem.

- Portāls piedāvā meklēt un strādāt ar informāciju, kas atrodama enciklopēdiskos resursos un vārdnīcas, izmantojot attēlu, audio un video arhīva materiālus.

Ar lietotājvārdu un paroli var piekļūt visiem datubāzē iekļautajiem informācijas resursiem, izņemot ar autortiesībām aizsargātos lasītavas darbus, arī ārpusi bibliotēkas. Ja jums vēl nav letonika.lv lietotājvārda un paroles, aicinām tos jautāt bibliotēkā.

News.lv

Lursoft laikrakstu bibliotēka. Latvijas centrālo un reģionālo periodisko izdevumu publikāciju, ziņu un rakstu apkopojumu internetā. Laikrakstu arhīvs pieejams no 1994. gada. Datubāzē ir iespejams meklēt rakstus pēc vēlamajiem kritērijiem. Viss datubāzes saturs pieejams bibliotēkā klātienē, pieslēdzoties tai no bibliotēkā pieejamajiem datoriem vai personīgā klēpjdatora, planšetēs, viedtālruna.

LNB Digitālā bibliotēka:

- grāmatu kolekcija: gramatas, Indb.lv
- periodikas kolekcija: periodika.lv
- vēsturisko karšu pārlūks: karstes.Indb.lv
- zudušo un izmaiņu skarto Latvijas kultūrvēsturisko vērtību

Ar Madonas novada pašvaldības domes lēmumu Nr. 712 ir apstiprināts jauns Maksas pakalpojumu cenrādis Madonas novada vietējās nozīmes bibliotēkās.

Nr. p.k.	Pakalpojuma veids	Mērv.	Cena bez PVN (euro)	PVN (euro)	Cena ar PVN (euro)
1 Kopija, izdruka no bibliotēkas krājumiem (bez PVN)					
1.1	A4 formāts melnbalts	1 lpp.	0,09	*	*
1.2	A4 formāts melnbalts	Abas puses	0,18	*	*
1.3	A4 formāts krāsains	1 lpp.	0,25	*	*
1.4	A4 formāts krāsains	Abas puses	0,50	*	*
1.5	A3 formāts melnbalts	1 lpp.	0,18	*	*
1.6	A3 formāts melnbalts (abas puses)	Abas puses	0,36	*	*
2 Kopija, izdruka no klienta materiāliem (ar PVN 21%)					
2.1	A4 formāts melnbalts	1 lpp.	0,09	0,02	0,11
2.2	A4 formāts melnbalts	Abas puses	0,18	0,04	0,22
2.3	A4 formāts krāsains	1 lpp.	0,25	0,05	0,30
2.4	A4 formāts krāsains	Abas puses	0,50	0,10	0,60
2.5	A3 formāts melnbalts	1 lpp.	0,18	0,04	0,22
2.6	A3 formāts melnbalts	Abas puses	0,36	0,07	0,42
3 Laminēšana no bibliotēkas krājuma (bez PVN)					
3.2	A4 formāts	1 lpp.	0,55	*	*
4 Laminēšana klienta dokumentiem (PVN 21%)					
4.2	A4 formāts	1 lpp.	0,55	0,12	0,67
5 Attēla un teksta skenēšana no bibliotēkas krājumiem (bez PVN)					
5.1	1 lapa	1 lpp.	0,09	*	*
5.2	1 lapa	Abas puses	0,18	*	*
6 Attēla un teksta skenēšana no klienta materiāliem (ar PVN 21%)					
6.1	1 lapa	1 lpp.	0,09	0,02	0,11
6.2	1 lapa	Abas puses	0,18	0,04	0,22
7	Pasūtīšana SBA (starpbibliotēku abonements) kārtā			Pasta izdevumus iespiедdarbu nosūtīšanai atpakaļ sedz klients	

attēlu kolekcija: www.zuduslatvija.lv

- LNB Bērnu literatūras centra viedtālais interaktīvais komunikācijas riks un digitālā bibliotēka: lasamkoks.lv
- un citas.

3td e-GRĀMATU bibliotēka

Pieejama bibliotēkā, reģistrētiem lietotājiem. E-grāmatas šajā platformā ir iespējams lasīt bez maksas tiešsaistē vai mobilajā ierīcē, ja lietotājs sistēmā ir reģistrējies ar autorizācijas datiem (lietotājvārds un parole), kurus katram

lietotājam individuāli bibliotēkā izsniedz bibliotekārs. Šobrīd pieejamas vairāk nekā 560 e-grāmatas latviešu valodā.

Līdz 28. februārim bibliotēkā apskatāma Sandras Kokas fotoizstāde „Pielasit sirdi”

Pati autore raksta: "Fotogrāfija un literatūra ir ne tikai manas kaisības, bet arī dzīvesveids. Radot grāmatu attauksmes, es beidzot apvienoju šīs abas aizraušanās, lai atspoguļotu savas izjūtas un dzīves redzējumu."

Gaidīsim jūs bibliotēkā,

Sarmīte Dreiblate,

Ērgļu pagasta bibliotekas vadītāja

Avots: Ērgļu Apvienības Ziņas

Datums: 01-2023

Bibliotēkās pārmaiņas lasītāju labad

Daina Girvaitė, Kuldīgas galvenās bibliotēkas vadītāja

Šis gads Kuldīgas novada bibliotēkās sācies ar aktīvu darbu, līdztekus apkopojot iepriekšējā gada rezultātus. Loti priecē tas, ka līdz ar pandēmijas ierobežojumu atcelšanu arvien vairāk cilvēku atsāk izmantot daudzveidīgos pakalpojumus. Novadā reģistrēti 9045 bibliotēku lietotāji, no tiem 3090 – Kuldīgā. Divu gadu pulcēšanās ierobežojumi loti ieteikmējuši sabiedrības paradumus, taču nu jau ar jaunu sparu aicinām iedzīvotājus droši piedalīties bibliotēku pasākumos, aicinām tikties ar literātiem un citām interesantām personībām, nodarbibās pilnveidot digitālās prasmes, iesaistīties lasītāju klubos.

Labprāt uzklasām jaunas idejas, ko bibliotēkas vēl varētu piedāvāt, meklējam sadarbības iespējas. Kuldīgas galvenajā bibliotēkā darbojas vairākas spānu un itāļu valo-

das klubiņa grupas. Vārmes bibliotēka iesaistījusies iedzīvotāju līdzdalības un demokrātijas veicināšanā, viedā ciema aktivitātēs. Turlavas bibliotēka kopā ar entuziastu grupu rūpējas par īpašo koku pagastā – Ciemgaļu mežābeli.

Visās novada bibliotēkās aktivizējies darbs ar vietējās kultūrvides jeb novadpētniecības dokumentu krājumu. Jau ceturto gadu būs virtuālo izstāžu konkurss un tiks veidotas izstādes par katras apdzīvotās vietas dabas objektiem.

Loti aktuāls ir bibliotēku atbalsts tiem iedzīvotājiem, kuri izmanto dažādus e-pakalpojumus. Tie ir pieteikumi atbalstam par energoresursiem, dokumenti sociālajiem darbiniekiem u.c. Tā veicinām dokumentu apriti bez papīra. Mūsdienās vairs nevajag drukāt papīru kalnus – visu vai gandrīz visu var paveikt elektroniski, saudzējot dabas resursus. Vēlos atgādināt, ka bibliotekāri vienmēr ir gatavi palīdzēt tiem, kuri par savām digitālajām prasmēm nejūtas droši. Noteikti iesaku šo palīdzību izmantot. Mēs dzīvojam digitālās transformācijas laikmetā, kurā svarīgs ir katrs mazais solis, lai kopā rūpētos par ilgtspējīgu attīstību, apgūtu jaunas prasmes, izkoptu kritisķo domāšanu.

No 1. februāra ar Kuldīgas novada domes lēmumu par vairāku bibliotēku reorganizāciju tiek stiprināta šo iestāžu sadarbība, lai pakalpojumus iedzīvotājiem padarītu labākus un pieejamākus. Skrundas bib-

liotēka, apvienojoties ar bērnu bibliotēku, kļūst par ģimenes bibliotēku ar piedāvājumu jebkura vecuma lasītājiem. Turpmāk ne vien pieaugušo, bet arī bērnu grāmatu nodaļa Skrundā būs atvērta sestdienās, pagarināts darbalaiks abos stāvos.

Cetras pagastos, kuros līdz šim katrā bija divas patstāvīgas bibliotēkas, tās apvienotas un tām būs viens nosaukums, taču tās joprojām saglabās gan savu atrašanās vietu, gan visus pakalpojumus. Turlavas bibliotēkas pakalpojumi būs pieejami kā Turlavā, tā Kikuros, Laidu pagasta bibliotēka lasītājus gaidīs gan Laidos, gan Sermītē, gan Vangā (tur reizi nedēļā – otrdienās), Gudeniekų pagasta bibliotēka turpinās darboties gan Gudeniekos, gan Basos. Nosaukums tiks mainīts Vilgāles bibliotēkai, kas turpmāk būs Kurmāles pagasta bibliotēka. Tās piedāvājums un darbalaiks netiek mainīti, un Priedainē tā strādās tāpat kā līdz šim – otrdienās un piektdienās. Arī Turlavā, Laidos un Gudeniekos bibliotēkas būs lasītājiem atvērtas ierastajā laikā. Basos, Sermītē un Kikuros darbalaiks pagarināts – tagad tās strādās arī ceturtās dienas (izņemot mēneša pēdējo ceturtdienu, kad visiem bibliotekāriem notiek profesionālās pilnveides seminārs).

Par darbalaika izmaiņām lasītāji aicināti interesēties katras iestādes informācijā vietnē *Facebook* vai jautāt bibliotekāriem.

Avots: Kurzemnieks

Datums: 10-02-2023

Mores skolēni iepazīst Cēsu bibliotēku

ANNA KOLA

Mores pamatskolas
5./7.b klasses audzēkņi
iepazinuši Cēsu Centrālo
bibliotēku, bērniem saistoša
bijusi gan Bērnu, gan
Novadpētniecības
nodaļa.

Pamatiskolas speciālā pedagoģe un 5./7.b klasses audzēkņa Ingūna Rutkovska saka: "Mores pagasts nu jau daudzus gadus ir Siguldas novadā, lai arī iglu laiku bija saistīts ar Cēsim, Cēsu rajonu. Liela daļa klasses audzēkņu dzīvo Līgatnē un uz mūsu skolu brauc no turiences. Tā kā šajā klasei mācīs bērni ar īpašām vajadzībām, viņiem joprojām ir liefa vēlme arī rotāties. Tāpēc fielu prieķu sagādāja bibliotēkas Bērnu nodaļa. Tur bija gan roku lelles, kas bērniem bija īpaši interesantas, gan grāmatas un spēles. Kopumā jāsaka, ka bija liels prieks viesoties bibliotēkas renovētajā, skaistajā ēkā."

I.Rutkovska arī pieteikās un pateicībā par bibliotēkas darbinieku atsaucību, jo vairāk tāpēc, ka apmeklējums nebija ie-

◆PRIEKΣ PAR CĒSU BIBLIOTĒKAS NOVADPĒTNIECĪBAS NODĀĻU. Mores pamatskolas 5./7.b klasses skolēni un skolotāja Ingūna Rutkovska.

priekš pietiekts. "Tā bija tāda starppictura," smaidot stāsta Ingūna Rutkovska. Klasses ceļš šajā pirmdienā vedis no Siguldas uz Valmieras Drāmas teātri.

"Gaidot Cēsis autobusu uz Valmieru, mums bija brīva gandrīz pusotra stunda. Laikapstāķi nebija īpaši labvēlīgi, tad domāju, kā šo brīvo laiku aizpildīt. Un tur-

pat līdzās autoostai ir bibliotēka. Mores skolā esmu speciālais pedagogs, bet sirdi arvien filologs, turklāt šai klasei mācu arī latviešu valodu un literatūru. Loti bieži

stundas noturam vietējā bibliotēkā, lasām arī bērnu žūrijas grāmatas," stāsta skolotāja un atzīst, ka Cēsu Centrālās bibliotēkas apmeklējums savā ziņā bijis pašsprotams.

Valmieras Drāmas teātri skolēni noskatījušies lugu "Kā sagaidīti citplanētēji". "Sajā mācību gadā Mores skolā īpašu vērību veltām radošumam, sadarbībai, tolerancēi, atbildībai, apmeklējām izrādi, lai caur teātra mākslas prizmu paraudzītos uz šīm vērtībām. Caur jaunību, tiktoka deju soļiem, žūlbinošiem krāsu virpuļiem un nestandarda mūzikas skaņām skatītāji kopā ar izrādes varonjiem mācījās izprast savas ikdienas bailes un nedrošību, meklēja un atrada atbildes uz jautājumu, kā tās noverst, un nonāca pie galvenajām atzinīpām, kas jāievēro, sastopoties ar citādo, nezināmo, savādo. Izrādes sīzets katru mudināja ielūkoties sevi un izvērtēt savu tolerances, sadarības un atbildības līmeni," stāsta skolotāja jiem atzinīgajiem vārdiem no teātra personāla par bērnu uzvedību, attieksmi pret mākslas iestādi. "Katrās "lūdu" un "paldies" no bērniem mūsdienās neatksan nemaz tik bieži, tādēļ bija liels prieks dzirdēt, ka mūsu skolēni ir tik pieklājīgi," smaidot teic skolotāja. □

Avots: Druva

Datums: 07-02-2023

Novada bibliotēkās īstenos lasīšanas veicināšanas programmu

Siguldas novada bibliotēkas februārī sāks jaunu lasīšanas veicināšanas programmu "La(p)sa lasa". Programmā aicinātas iesaistīties ģimenes ar bērniem uz grāmatu lasīšanas piedzīvojumu ar mērķi stiprināt bērnu lasītprieku. 11. februārī plkst. 12.00 Siguldas novada bibliotēkā notiks lasīšanas veicināšanas programmas "La(p)sa lasa" atklāšana, kurā paredzēta iepazīšanās ar programmu, leļļu teātra izrāde, tikšanās un radoša darbošanās kopā ar programmas lapsas tēla dizaina un logo izstrādātāju mākslinieci Unu Leitāni.

Programma paredzēta 5–10 gadus veciem bērniem, un tā norisināsies no februāra līdz maijam un no septembra līdz decembrim. Programmas mērķis ir bērniem parādīt, ka lasīšana var būt aizraujoša nodarbe, kas ir cieši saistīta ar citām radošām izpausmēm – leļļu teātri, burtu apgūšanu, zīmēšanu un rakstīšanu. Grāmatu lasīšana veicina vispusīgu bērna attīstību, veido emocionālo pieredzi un attīsta personības radošumu. Siguldas novada bibliotekāri bērniem ir sagatavojuši nodarbību programmu – bērnu grāmatu iepazīšanu un lasīšanu,

radošus uzdevumus, leļļu teātra elementus, burtu apgūšanu, tikšanos ar grāmatu autoriem. Programmā bērni tiks iepazīstināti ar dažādām tēmām – augu, dzīvnieku un krāsu pasauli, kosmosu, ģeogrāfiju, kultūru un vēsturi.

Nodarbības notiks katra mēneša otrajā sestdienā. Programma tiks realizēta arī pirmsskolas iestāžu grupās. Sākot ar martu, to īstenos arī citās Siguldas novada bibliotēkās.

Aicinām pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērnus ar vecākiem nākt uz bibliotēku un iesaistīties projekta aktivitātēs.

Avots: Siguldas Novada Ziņas

Datums: 01-2023

Prasmīgās rokās sapņu kērāji var pieņemt visdažādāko veidolu – arī izskatīties pēc populārās animācijas filmas varoņa minjona, izstādi "Sapņu pasaule" izrāda Smiltenes bibliotekas vecākā bibliotekā Zane Indriksone.

FOTO: SANDRA PĒTERSONE

Sapņi uzzied mīlestībā

Sapņu kērāji, koši ziedi un mīlestības noskaņas – izstādes par šādu tēmu šomēnes piedāvā apskatīt Smiltenes bibliotēku un tās Bērnu apkalošanas nodaļu.

Februāris saistīs ar Valentīndienu, mīlestības svētkiem, tāpēc bibliotēkas kolektīvs vēlas savus apmeklētājus pārsteigt un iepriecināt ar ko ipāsu.

Tas, kas pasargā no negatīvā
"Sapņu pasaule" – izstādi ar šādu nosaukumu līdz 3. martam var redzēt bibliotēkas Bērnu apkalošanas nodaļā Gaujas ielā 1 (sporta halles ēkā). Tur izlīkti 22 sapņu kērāji, ko speciāli šai izstādei darinājuši Palsmanes pagasta ledzīvotāja Lāsma Veigule.

"Ar kolēģi domājām, ko tādu jauku varētu parādīt februāri, jo ir tācu Valentīndiena. Izstādes jau pašas viršū neskrien. Dažkārt mums, darbiniekiem, jādomā, ko uzrunāt savā paziņu lokā, un tā tāpā doma par sapņu kērājiem, – uzrunāju Lāsmu Veiguli," stāsta Zane Indriksone, Smiltenes bibliotekas vecākā bibliotekāre.

Gatavot sapņu kērājus Lāsma iemācījās no kolēģes, kad strādāja bērnudārzā par skolotāju, un sa-

vus pirmos darbiņus izgatavoja Smiltenes novada labdarības akcijai "Balta, balta mana sirds".

Sobrid sapņu kērājus vija darīna pēc pasūtījuma, kā arī dāvina draugiem. "Patik tos darīnāt un iepriecināt gan lielus, gan mazus. Bez vira prasmīgajām rokām pie šādiem netiktu, jo pamatnes gatavo tieši viņš, par ko viņam liels paldies," pateicas Lāsma.

Sapņu kērāju vēsturiskā izcelšme meklējama Amerikas indiāņu kopienās. Ezotēriski sapņu kērājs ir talismans, tiek uzskatīts, ka tas ipašnieku atbrivo no sliekšņiem sapniem, kā arī no bezmiega un murgumiem un pasargā no visa negatīvumām, atstājot vietu labiem notikumiem.

Sākotnēji sapņu kērāji tika pieštiprināti tikai virs gultas vietas, bet mūsdienās cilvēki to karina visdažākajās vietās – pie spoguļa, mājokļa durvīm, automašīnā un citur.

Pamudinājums samīlot arī ikdienā
Smiltenes bibliotēka Baznīcas laukumā 13 piedāvā apskatīt divas izstādes. Abonementa daļā līdz 31. martam ir izlikta jaunās gleznotājas, rīdzinieces Alises Prāmnieces personālizstāde "Uzziedi" – košas

gleznas, kuru centrā ir ziedi.

Savukārt bibliotēkas logos līdz 28. februārim var apskatīt Smiltenes mākslas skolas audzēkņu darbu izstādi "Ak, miļo Sirdspuķit!", kas veļīta Valentīndienai.

Valentīndienas izcelšmes vēsture un legendas par Svēto Valentīnu ir dažadas, plašāku informāciju un interesantus faktus par to varat uzzināt, apmeklējot Smiltenes bibliotēku, aicinā Alda Liuke, Smiltenes bibliotēka bibliogrāfē.

Smiltenes mākslas skolas direktore vietniece Aisma Valtera par izstādes tapšanu stāsta: "Gaidot ik gadējos mīlestības svētkus Valentīndieni, jaunāko grupīnu audzēkņi radījuši košus, rožainus, mīlestības un bērnības sapnainu caurstrāvotus darbiņus par tēmu "Mana sirdspuķite". Zimējumu autori ir bērni vecumā no 7 līdz 10 gadiem. Viņu darbi priečēs gārāmgājējus un bibliotekas apmeklētājus, rotājot Smiltenes bibliotēkas logus. Laipni aicinām aplūkot vissrīnīgākās no sirdspuķītēm! Lai Mīlestības svētkos sirdis uzplaukst pavasarī un sirsniģie bērni sveicienā rada svētku sajūtu ikviens un ir kā pamudinājums samīlot savus tuviniekus arī ikdie nā!"

— Sandra Pētersone

Avots: Ziemeļlatvija

Datums: 10-02-2023